מסורת הש"ם

א) [לעיל קב:], ב) [לעיל לו. זבחים ע.], ג) [צ"ל דחייל], ד) [צ"ל דכשנולדה], ה) [דברים יד], ו) צ"ל בעי. מהר"ם.

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה מר סבר ר' יוחנן וכו' אע"ג דאיסור מוסיף הוא דאסור לבני נח. נ"ב עי' שו"ת הרמ"ע מפאנו סי' קכ"ג דף קכ"ג ע"א ודבריו דפח"ח וסי"י:

◆

מוסף רש"י

יבא איסור נבלה כו' ויבא איסור טרפה יחול על איסור חלב. כלומר האי ואכל לא תאכלוהו לא צריך, דהא כתיב כל חלב וכל דם לא תאכלו, ומשום דנתנבלה או נטרפה מי חייל ליה איסור חלב, ולמאי אצטריך, אלא התורה אמרה דחייב משום שני לאוין, משום לאו דחלב ומשום לאו דטרפה, דלא תימא אין איסור חל על איסור (לעיל לו.), שלא תאמר אין איסור נבלה וטריפה חלין על איסור חלב שקדם לכולם (זבחים ע.).

הדרן עלך גיד הנשה

◆

ה"ג **אכל אבר מן החי מן הטרפה ר' יוחנן אמר חייב שתים כו'.** בהמה טרפה מחיים ואכל ממנה אבר בחייה: **לריש לקיש קשיא.** דהא אפילו לדידיה מתרי קראי נפקי וליחייב תרתי: **בשתי בהמות.** אבר מן החי מזו ובשר טרפה מזו: **חייב שתים.** ואע"ג דבחדא אכילה ובחד התראה אכלינהו דהא תרי לאוי איכא: **בבהמה אחת.** טרפה שאכל ממנה אבר מן החי פליגי ומפרש ואזיל: **במאי פליגי.** אמאי פטור והא תרי לאוי ניהו: **עם יציאת רובה.** בהולדה נטרפה: **לאברים עומדת.** וכשעה שנולדה חל עליה שם איסור אבר ואיסור טרפה: **לאו לאברים עומדת.** ולא היה עליה איסור אבר עד שהפרישו ממנה והרי כבר טרפה היא ואין איסור חל על איסור אבל בשתי בהמות ליכא למימר הכי דזו משום טרפה וזו משום אבר של כשרה ואין כאן איסור חל על איסור: **דכולי עלמא לאו לאברים עומדת.** וכיון דבשעת לידתה נטרפה איסור טרפה קדים: **ובמיתי איסור אבר.** כשמתכו וחייל אטרפה קא מיפלגי: **מר סבר חייל.** שכן איסורו נוהג בבני נח ומר סבר לא חייל: **ואי בעית אימא דכ"ע לאברים עומדת.** ואיסור אבר קדים: **וכגון שנטרפה לאחר מכאן.** ורבי יוחנן סבר איסור חל על איסור ואתי איסור טרפה וחייל אאיסור אבר ה)מחיים ור"ל סבר אין איסור טרפה חל על הבהמה עד שתשחט דאיסור מיתלא תלי וקאי וכי פקע איסור חיות אתי איסור טרפה וחייל: **כגון שתלש כו'.** כגון חתך רגליה מן הארכובה ולמעלה רבי יוחנן סבר מתחלה לאו לאברים עומדת וכשחתכן אלו שניהן ור"ל סבר מעיקרא הוה בה איסור אבר: **חייב שתים.** ואע"ג דאיכא תלתא איסורי אבר וחלב וטרפה אין לוקה אלא שתים ולקמן מפרש אהי מינייהו קא פטר ליה: **א"ל רבי אמי.** לרבי חייא בר אבא לימא מר שלש שהרי אני אומר משמו של רבי יוחנן שחייב שלש: **איתמר נמי.** כרבי אמי ד)כשנולדה חל איסור חלב דהא חלב השליל מותר דכתיב כל בבהמה תאכלו ה) ואמרינן (לעיל דף סט.) לרבות את הולד דכתיב כל: **ומ"ד שתים קסבר לאו לאברים עומדת.** ואיסור טרפה וחלב חלו בעת לידתה אבל איסור אבר לא בא עד יום שהופרש הלכך לא מצי חייל: **מ"ס אתי חייל.** קסבר איסור חל על איסור: **מידי דהוי אחלב.** כלומר כי היכי דקים לן דאתי איסור טרפה וחייל אאיסור חלב: **דאמר מר.** רבא אמרה בזבחים בפרק חטאת העוף (דף ע.): **התורה אמרה כו'.** ואכול לא תאכלוהו (ויקרא ז) למה לי ג)דכתיב הא בחלב כשרה הוזהרו כל חלב וכל דם לא תאכלו (ויקרא ג) אלא התורה אמרה כו' והאי ואכול לא תאכלוהו ד)משום דנבלה אזהרינהו ואשמועינן דיחול על איסור חלב ואף על גב דאיסור חלב קדים משעולדה. וה"נ אע"ג דאיכא איסור אבר ה) בהדי איסור חלב אתי איסור טרפה וחייל עליה:

מכללו

אכל אבר מן החי מן הטרפה ר' יוחנן אמר חייב שתים ור' שמעון בן לקיש אמר אינו חייב אלא אחת בשלמא לר' יוחנן ניחא אלא לר' שמעון בן לקיש קשיא אמר רב יוסף לא קשיא כאן בבהמה אחת כאן בשתי בהמות בשתי בהמות מיחייב שתים בבהמה אחת פליגי בבהמה אחת במאי פליגי אמר אביי כגון שנטרפה עם יציאת רובה מ"ס א)בהמה בחייה לאברים עומדת ואיסור טרפה ואיסור אבר בהדי הדדי קאתו ומ"ס בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ולא אתי איסור אבר חייל אאיסור טרפה ואיבעית אימא דכ"ע בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ובמיתי איסור אבר מיחל אאיסור טרפה קא מיפלגי מר סבר אתי איסור אבר חייל אאיסור טרפה ומר סבר לא אתי איסור אבר חייל אאיסור טרפה איבעית אימא דכ"ע בהמה בחייה לאברים עומדת וכגון שנטרפה לאחר מכאן ובמיתי איסור טרפה חייל אאיסור אבר קא מיפלגי מר סבר אתי וחייל ומר סבר לא אתי וחייל רבא אמר א)כגון שתלש ממנה אבר וטרפה בו מר סבר בהמה בחייה ה) לאברים אינה עומדת איסור אבר ואיסור טרפה בהדי הדדי קאתו ומר סבר בהמה בחייה לאברים עומדת ולא אתי איסור טרפה חייל אאיסור אבר אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן אכל חלב מן החי מן הטרפה חייב שתים אמר ליה ר' אמי ולימא מר שלש שאני אומר שלש איתמר נמי אמר ר' אבהו א"ר יוחנן ב)אכל חלב מן החי מן הטרפה חייב שלש במאי קמיפלגי כגון שנטרפה עם יציאת רובה מ"ד שלש קסבר בהמה בחייה לאברים עומדת דאיסור חלב ואיסור אבר ואיסור טרפה בהדי הדדי קאתו ומ"ד שתים קסבר בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ואיסור חלב ואיסור טרפה איכא איסור אבר לא אתי חייל ואי בעית אימא דכ"ע בהמה בחייה לאו לאברים עומדת ובמיתי איסור אבר וחייל אאיסור חלב ואאיסור טרפה קא מיפלגי מר סבר אתי חייל ומר סבר לא אתי חייל ואי בעית אימא דכולי עלמא בהמה בחייה לאברים עומדת וכגון שנטרפה לאחר מכאן ובמיתי איסור טרפה מיחל אאיסור אבר קא מיפלגי מר סבר אתי חייל מידי דהוה אחלב דאמר מר ג)התורה אמרה ד)יבא איסור נבלה יחול על איסור חלב ויבא איסור טרפה יחול על איסור חלב ואידך אחלב הוא ה)דחייב דהותר מכללו

מר סבר רבי יוחנן בהמה בחייה לאברים עומדת ואיסור אבר ואיסור טרפה בהדי הדדי קא אתו. משמע דאי לאו לאברים עומדת דאיסור טרפה קדים לא אתי איסור אבר וחייל עלה א] אע"ג דאיסור מוסיף הוא דאסור לבני נח ותימה דבפרק ג' דשבועות (דף כד:) ובפ' בתרא דיומא (דף עג:) גבי שבועה שלא אוכל נבלות וטרפות קאמר רבי יוחנן בכולל דברים המותרים עם הדברים האסורים אלמא אית ליה איסור כולל וא"כ כ"ש איסור מוסיף כדמוכח בפרק ארבעה אחין (יבמות דף לג:) וי"ל אף על גב שפירש רבי יוחנן מתניתין דהתם בכולל לדידיה לא ס"ל הכי: **ומר סבר לאו לאברים עומדת ולא אתי איסור אבר וחייל אאיסור טרפה.** וא"ת כמאן ס"ל אי כרבי אלעזר דאמר לעיל (דף קב.) כל שאתה מצווה על דמו אתה מצווה על אבריו אם כן ליחייב נמי הכא טרפה משום אבר מן החי ואי כרבנן דאמרי כל שבשרו מותר כו' אם כן למה לן טעמא דלאו לאברים עומדת וי"ל דדרשינן כל מין שבשרו מותר: **דאיסור חלב ואיסור אבר ואיסור טרפה בהדי הדדי קאתו.** פי' הקונטרס דכשנולדה חל איסור חלב דהא חלב שליל מותר מכל בבהמה תאכלו וקשה דהא א"ר יוחנן בפ' בהמה המקשה (לעיל דף עה.) תלש חלב בן ט' חי חלבו כחלב בהמה א"כ איסור חלב קדים וי"ל דמ"מ איסור טרפה ואבר חיילי אאיסור חלב דקיל שהותר מכללו ובהדי הדדי קאתו לא נקט אלא משום טרפה ואבר ומיהו קשה דבסוף דם שחיטה (כריתות דף כג:) אמרינן דבקדשים איסור חל על איסור דכתיב כל חלב לה' לרבות אמורי קדשים קלים למעילה דאתי איסור מעילה וחייל אאיסור חלב ופריך למ"ד אף בקדשים אין איסור חל על איסור ל"ל כל חלב ומוקי לה בולדות קדשים וקסבר בהווייתן הן קדושין ובהדי הדדי קאתו והשתא אכתי לרבי יוחנן הא איסור חלב קדים דחל במעי אמו ונראה לפרש דדוקא נקט תלש חלב והוציאו ממעי אמו לחוץ הוא דמיקרי חלב והא דאמר חדשים הוא דגרמי ולא אירכא אירכא דבהמה הוא דלא בעי אבל אירכא דחלב ו)בעינן והשתא ניחא הכא דכולהו בהדי הדדי קאתו והא דקאמר כשנטרפה עם יציאת רובה הוא הדין נטרפה במעי אמה דלא מיחייב משום טרפה עד שיולד כמו חלב אלא לא אתי אלא לאפוקי נטרפה לאחר יציאת רובה וא"ת לרבא דאמר לעיל כגון שתלש ממנה אבר וטרפה בו ולאו לאברים עומדת דהשתא בהדי הדדי קאתו משמע דאם נטרפה קודם שנתלש האבר לא אתי איסור אבר וחייל על איסור טרפה א"כ היכי משכחת לה שלש הכא לר' יוחנן כיון דלאו לאיברים עומדת ואין איסור אבר חל על איסור טרפה וי"ל כגון שתלש ממנה אבר וטרפה בו דמיגו דאתי איסור טרפה וחייל אאיסור חלב חייל נמי איסור אבר עליו ומ"ד שתים לית ליה האי מיגו אלא דוקא איסור טרפה דגלי קרא חייל ולא איסור אבר וא"ת להאי לישנא דאמר לעיל דכ"ע לאו לאברים עומדת ולרבי יוחנן איסור אבר חייל אאיסור טרפה א"כ היכי משכחת לה דלא מיחייב אלא שתים באוכל חלב מן החי ומן הטרפה וי"ל כגון שעם יציאת רובה נטרפה ואיסור אבר שבא לבסוף נהי דחייל אאיסור טרפה דקיל על איסור חלב דחמיר דבכרת לא חייל:

חלקו

עין משפט נר מצוה

קו א ב מיי' פ"ה מהל' מאכלות אסורות הלכה ה:

ג [מיי' שם פ"ו הלכה ג יפ"ת הלכה ו]:

◆

שיטה מקובצת

א] מ"ס בהמה בחייה לאו לאברים עומדת: **ב]** טרפה וחייל אאיסור אבר מן החי ור"ל: **ג]** ואכול לא תאכלוהו למה לי דכתביה בחלב טרפה הא בחלב כשרה נמי הוזהרו כל חלב: **ד]** והאי ואכול לא תאכלוהו משום לאו דנבלה אזהרינהו: **ה]** וה"נ אע"ג דאיסור אבר דבהמה קדים אתי איסור טרפה וחייל עליה:

◆

רבינו גרשום

מיתיבי אכל אבר מן החי מן הטרפה. כלומר אמרי' לעיל אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה דברי הכל חייב שתים והא הכא (ס"ל לר"ל) דאינו חייב אלא אחת: ובמיתי איסור אבר מיחל אאיסור טרפה. כלומר בהא קא מיפלגי ר' יוחנן וריש לקיש אי אתי איסור אבר וחייל אאיסור טרפה ר' יוחנן סבר אתי איסור אבר וכו': אכל חלב מן החי מן הטרפה חייב שתים כו'. כדבעינן למימר קמן: דחלב הותר מכללו. כלומר אצל חיה:

Torah-Box.com diffusion du judaïsme aux francophones